Az ötödik áldozat

NAGY PÉTER TIBOR
egyetemi tanár

1. Az 1918-as őszi forradalom révén a magyar szociáldemokrata párt kormányra jutott, majd pár hónapra rá előbb a kommunistákkal szoros szövetségben – illetve a hatnapos szakszervezeti kormány formájában már nélkülük – kormányon is maradt 1919 őszéig. Az ellenforradalmi terror ellenére a szociáldemokrata párt legális maradt, és az antant által kikényszerített általános választójogi rendelet értelmében érdemi eséllyel vágott neki az 1920-as országgyűlési választás kampányának.

Az antanthatalmak kormányaiban és parlamentjeiben erős szerepet játszó szociáldemokrata pártok ereje ahhoz elegendő volt, hogy a fővezér és környezete, illetve a magyar kormány ne tiltsa meg a szociáldemokraták elindulását a választásokon. Ahhoz viszont kevés volt, hogy kikényszerítse: a rendőrség, a csendőrség és a közigazgatás gátolja meg, illetve torolja meg mindazokat a jobboldali atrocitásokat, amelyek a választások szabad lebonyolítását akadályozták, és védje meg a jelölteket.

FOTÓ: FORTEPAN/URBÁN TAMÁS

A szociáldemokrata párt azon dilemma elé került, hogy néhány képviselőt a parlamentbe juttatva ismerje-e el a különítményesek törvénytelen beavatkozásait a működése részeként elfogadó rendszert vagy parlamenten kívülről bírálja azt, kikényszerítve – külföldi elvbarátai segítségével –, hogy a Bethlen-kormány zabolázza meg a különítményeseket. Az utóbbi megoldást választották, és a különítményesek megfékezése után végül a Horthy-kori magyar történelem legnagyobb baloldali frakcióját juttathatták az 1922–1926-os parlamentbe. A szociáldemokrata párt 1944-ig legális körülmények között küzdhetett céljaiért, azon az áron tehát, hogy az 1920-as választáson visszalépett.

> Ha a baloldali pártok és mozgalmak vezetői azt nem látták is tisztán, „merre van előre” a Haza és a Haladás szempontjából, azt felismerték, hogy kik a Haza és Haladás Történelmi Ellenfelei.

2. A mai történelemkönyvekben legfeljebb apró betűkkel szerepel: a két háború között volt egy Kommunisták Magyarországi Pártja nevű szervezet. Nem tudjuk pontosan, hány taggal s hogy e tagok mennyire voltak aktívak, bizonyára legfeljebb néhány százas nagyságrendről beszélhetünk.

Nem az a kérdés, hogy manapság azonosulunk-e (nyilván nem) egy többpárti parlament által legitimált rendszer erőszakos megdöntésére törekvő kicsiny mozgalommal, melynek háta mögött a sztálini Szovjetunió állt. De e párt és tagjai az 1940-es években mégiscsak valós kockázatot vállaltak egy olyan ügyért is, amely bármelyikünk ügye lehetne: Magyarország leválasztásért a történelem legrettenetesebb szövetségében való részvételről. Ez a szövetség Magyarországot nemcsak a sztálini Szovjetunióval, hanem az angolszász demokráciákkal is ellentétes táborba sorolta.

E kommunista párt azonban a Horthy-rendszer legális ellenzékével való ellenségeskedés hagyománya miatt is alkalmatlanná vált arra, hogy tagja legyen egy nemzeti ellenállásnak. Egy olyannak, amely ugyan végül nem vezetett eredményre, de számos európai ország példája mutatta, hogy vezethetett volna. Azaz nem volt eleve reménytelen, hogy Magyarország 1944-ben valamiképpen átálljon az antifasiszta koalíció oldalára.

Sokaknak kellett túllépniük ezzel a saját árnyékukon, köztük az illegális kommunista mozgalom tagjainak: egy mozgalom, mely egész identitását arra építette, hogy Horthy és a rendszer elpusztítása lesz az új Magyarország megteremtésének feltétele, egyszer csak arra kényszerült, hogy együttműködjön vele. „Pusztán” azért, mert Horthy, az államapparátus és a hadsereg átállása nélkül esély sem volt arra, hogy Magyarország érdemben részese legyen azon világtörténelmi méretű feladat végrehajtásának, amelyet a nácizmus elpusztítása jelentett.

Ebben a kérdéskörben – nyilván sok részletet most mellőzve – e mozgalom azzal tudott érdemben segíteni, hogy feloszlatta önmagát, mert a más néven újjászerveződő illegális pártról hitelesebben lehetett állítani, hogy a háborúból való kilépésnél fontosabb célja nincs. Nem az ő erőfeszítéseiken múlt, hogy Magyarország mégis Hitler utolsó csatlósaként fejezte be a háborút: a Kommunisták Magyarországi Pártja az önfeloszlatással a történelem „jó oldalára” került.

3. Bár a kelet-európai kommunista rendszerek bukása a szovjet–amerikai tárgyalásokon, Reykjavíkban befejezett ténnyé vált, a szovjet állampárt és a gorbacsovi vezetés nem írta elő annak módját, hogy a kelet-európai állampártok milyen módon próbálják túlélni a válságot, kíséreljék meg átmenteni magukat az új rendszerre.

Kínálkozott egy kézenfekvő alternatíva, ezt követte például a szerb vagy a román kommunista párt: a társadalmakban meglévő, súlyosan Nyugat-ellenes nacionalista érzületekre támaszkodva országuk nacionalista pártjává változtatták az utódpártot. Ehhez számos, eredetileg az állampárton kívül álló politikai erőt is megnyertek, így 1990 után kormányon maradtak.

Magyarországon is volt ilyen alternatíva: elsősorban Pozsgay Imre MSZMP PB-tag és államminiszter képviselte. Ha valaki az adott pillanatban ezt nem látta volna tisztán, e politikus későbbi útválasztása alátámasztotta: Pozsgay 1990 novemberében kilépett a szocialista pártból, később a nacionalista Magyar Demokrata Fórum képviselőjelöltje, majd a XXI. században Orbán Viktor támogatója lett.

Az 1989-ben megalakult MSZP többsége – Nyers Rezső, illetve Horn Gyula vezetésével – nem ezt az utat választotta, hanem azt, hogy kis ellenzéki pártként vegyen részt a magyar parlament munkájában, és következetesen kitartson Magyarország Nyugatra vezetésének útján. Ennek ára pontosan a „kispártiság” volt, azaz számos vagyon- és pozícióátmentési lehetőség – melyek 1990–1993-ban bőségesen kínálkoztak – kihagyása. Az MSZP azonban megmaradt Magyarország Nyugatra vezetésének stratégikus célja mellett.

4. Bár az elmúlt évtizedekben sokat emlegették a 2006-os őszödi beszédet, most egy sajátos erkölcsi mozzanatot emelek ki: Gyurcsány azt fogalmazta meg, hogy az alapvető pénzügyi megszorítások elmaradása talán biztosítana még pár év „kényelmet” a kormányon lévő szocialista párt politikai elitjének, de a magyar modernizáció végleges és végletes megakadásával járna. A tét tehát nagyobb annál, mintsem hogy a képviselők arra koncentrálhassanak: „ne kelljen visszamenni autófényezőnek”.

A Gyurcsány-kormány utolsó éveiben és a Bajnai-kormány alatt a szocialista frakció meghozta az áldozatot: számos népszerűtlen és ezért 2010-ben történelmi méretű veréséghez vezető politikai lépéssel megmentette Magyarországot a pénzügyi összeomlástól.

Természetesen nem az a kérdés, hogy e kommunista vagy szocialista politikusok lépései végül helyesnek bizonyultak-e. Hanem az, hogy mindegyikben benne van az a tudati mozzanat, hogy létezik valamilyen, a politikusi karrier érdekét, a párt érdekét, a párt teljes szövetségesi hálózatának érdekét meghaladó érték. Kissé nehezen lehet megnevezni ezt az értéket; más történelmi korszakokban mások talán úgy hívták volna: a Haza vagy a Haladás ügye.

5. Manapság sokan bizonytalanodtunk el abban, mi a Haza és mi a Haladás ügye. Azt viszont sokan látjuk világosan – és egyre többen, egyre világosabban –, kik a Haza és a Haladás első számú ellenségei a Karmelitában és a Kremlben.

A fenti, 105 évnyi történet oly különböző mozzanatait fel lehet húzni egyetlen szálra: ha a baloldali pártok és mozgalmak vezetői azt nem látták is tisztán, „merre van előre” a Haza és a Haladás szempontjából, azt felismerték, hogy kik a Haza és Haladás szavakba összefoglalható törekvések Történelmi Ellenfelei.

Ezért hozták meg kisebb-nagyobb áldozatukat. Ezt az áldozatkészséget üdvözöljük sokan – párton kívüli baloldaliak és liberálisok – számos baloldali és liberális párt arra irányuló döntésében, hogy nem indul el a választásokon. Enynyit és nem többet várunk el a XXI. század magyar progresszió első számú pártjától, a Demokratikus Koalíciótól is: rendelje alá érdekeit a Történelmi Ellenfél elsöprésének.

A lapban megjelenő hirdetések nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját.

Az oldalon megjelenő vélemények nem feltétlenül tükrözik szerkesztőségünk álláspontját. Lapunk fenntartja magának a jogot a beérkező írások szerkesztésére, rövidítésére.

Kampány a tudatalattiban

NÓGRÁDI GÁBOR
író

Lázár János nem véletlenül cigányozott, és nem is a Mi Hazánktól akart szavazókat elcsábítani, sőt nem is a kormánypárti romagyűlölő szavazók identitását – mit identitását?!, elkötelezettségét! – akarta megerősíteni. Nem, nem, hölgyeim, uraim!

Az az igazság, hogy Sigmund Freud óta az emberiség meditáló része pszichológusnak képzeli magát. Én is azt hiszem, hogy értem az emberi jelenségeket (naná!, ki, ha nem egy író!), pedig csak találgatok, mint Karinthy Frigyes őrmestere. Mikor nem talál: így lősz te, így lősz te, így lősz te, így lősz te... Mikor pedig talál: és így lövök én!

Lázár János, ahogy bécsi fellépésekor a migránsozással, majd később a szegénytaposással (emlékszünk: akinek nincs semmije, hüpe alá kísérni valaki a „bélyeges seregből”.

> No, igen, igen, migránsok helyett romákkal tisztíttatni a klotyót, szemét egy gondolat, de logikus.

A Fidesz a tudatalattit bombázza, ahol a döntések igazi erős forrásvidéke pezseg. Ez a módszer a XX. században több esetben véresen bevált a hatalmat megszerezni, illetve megtartani vágyók esetében. Emlékezhetünk: vesztett németnek bosszút és életteret ígértek, orosz nyomornak vörös Kánaánt, Trianon-roncsoltnak revíziót stb.

Cigányokat verbálisan megalázni? Nyerő stratégia. Sokan persze, akiknek nagyon nem tetszik a lázári stíl („Jani túltolta!”), mert sok humanista regényt olvastak, filmet néztek, zavartan bólogatnak, mint plüsskutya a kalaptartón. „No, igen, igen, migránsok helyett romákkal tisztíttatni a klotyót, szemét egy gondolat, de logikus.”

A tíz-húsz százalék pedig, amelyik igazán és szívből felháborodik a miniszteri érvelésen, mert így nevelték, hetekig ismételgeti a sztorit, mint én az imént, és ezzel – PR-alaptétel! – ingyen terjeszti a mérget. az annyit is ér!), most a cigányozással is egy központilag alaposan átgondolt, megtervezett és kivitelezett akció során rohamozta meg a választók tudatalattiját. A nemzet nyolcvan-kilencven százaléka ugyanis nyíltan vagy rejtetten előítéletes (és most nagyon udvarias statisztikus voltam), azaz utálja (vagy legalábbis féli) a migránsokat, a cigányokat, no meg persze a zsidókat és még egy-két nemzetiséget, nemzetet.

Persze a választópolgárok nagy többsége nem rasszista – nyilvánosan. Isten ments! Csak a tudatalattiban. Nyilvánosan, pláne idegenek között, semmi gondja az említett „másokkal”. Csak akkor aktiválódik a rejtett attitűd, a tudat alatti előítélet, amikor a szomszédjába akar költözni egy roma vagy menekült, esetleg a lányát-fiát akarja

Most nem térek ki a különböző választói rétegeknek szóló bocsánatkérésekre meg az egyéb – látszólag – a cigányozás undormányát úgymond csökkentő szövegekre („én a Dankó rádiót hallgatom”), no meg a romák megbékítésének szokásos olcsó (?) eszközeire. Ezek elemzése már valóban profi szakemberekre vár.

Végezetül a legfontosabb kérdés: mit tehet az ellenzék a tudat alatti kampány ellen? Hasonlót? Meg lehet próbálni, de a balosok, a libsik meg a szocik számára ma már nemigen működő program a nacionalista, rasszista vagy irredenta poloskákat széteregetni. Nem tudják, nem tudhatják, nem tehetik.

Hát akkor? Mi legyen? Vajon ki kell várni, hogy a tudatalattiban kampányolók kifáradjanak vagy megbocsáthatatlan bűnöket kövessenek el? Esetleg a választóik észrevegyék, hogy a választottjaikon nincs ruha? (Emlékszel, Krisztina, mit mondtam 2010-ben? Ezek nem felelős politikusok, ezek marketingesek.)